

Ortaöğretim Kurumlarının Pansiyonlarında Kalan Öğrencilerin Pansiyon Hakkındaki Görüşleri*

Tuncay Yavuz ÖZDEMİR¹ , Mustafa ORHAN²

ÖZ

Okul pansiyonları gerek yaşanan çevredeki eğitim kurumu eksikliği, gerekse de yapılan sınavların sonuçlarına göre yerleştirme sonucunda ebeveynler ve çocukları için eğitime erişiminin önemli bir unsuru olmuştur. Bu araştırmanın amacı, Erzurum ili merkez Yakutiye İlçesi'ndeki ortaöğretim kurumlarının pansiyonlarında kalan öğrencilerin pansiyon hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan olgu bilim (fenomenoloji) deseninde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2018–2019 eğitim öğretim yılında Erzurum ili merkez Yakutiye İlçesi'ndeki Anadolu, Fen ve Meslek liseleri pansiyonlarında kalan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada rastgele örnekleme yöntemiyle 61 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, pansiyon öğrencilerinin çoğunun okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadığı belirlenmiştir. Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadığını ifade eden öğrenciler tarafından en fazla belirtilen görüşün aile özlemi ifadesi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşadıkları diğer sıkıntılar ise; insanları tanımama, tanınmayan insanlarla birlikte olma ve yemekler ifadeleridir. Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadığını ifade eden öğrenciler tarafından en fazla ifade edilen görüşün ise arkadaş ortamının olması ifadesi olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin pansiyonlu öğrenci olmanın hayatlarında oluşturduğu değişikliğe yönelik olarak en fazla ifade ettikleri görüşün kendi ayakları üzerinde durma ifadesi olduğu saptanmıştır. Pansiyonlu öğrenci olmanın hayatta oluşturduğu diğer değişiklikler ise; düzenli/disiplinli olma, ders çalışmaya katkı sağlama, sorumluluk kazanma ve aileden uzak kalma ifadeleridir. Öğrenciler tarafından pansiyonun olumlu yönleri hakkında en fazla ifade edilen görüşün belletmenlerin olumlu tutumları ifadesi olduğu, pansiyonun olumsuz yönleri hakkında en fazla ifade edilen görüşün ise hijyen eksikliği ifadesi olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından okul pansiyonunu niteleyen ifadelerde en fazla hapisane, ev ve yetimhane nitelendirmeleri ön plana çıkmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarından hareketle bazı öneriler sunulabilir. Buna göre öğrencilerin pansiyona uyum sürecini kolaylaştırmak için oryantasyon çalışmaları yapılabilir. Daha kaliteli bir beslenme, temizlik ve sağlık hizmeti ile sosyal aktivitelere katılım imkânı sağlanması gibi hususların sağlanabilmesi için pansiyonlara daha fazla kaynak sağlanabilir.

Anahtar sözcükler: Pansiyon, ortaöğretim kurumları, öğrenci görüşleri.

The Opinions Of Students Staying In The Dormitories Of Secondary Education Institutions About The Dormitories

ABSTRACT

School dormitories has been an important element of access to education for parents and their children as a result of both the lack of educational institutions in the surrounding environment and the placement according to the exam results. The aim of this research is to determine the opinions of students staying in the dormitories of secondary education institutions about the dormitories in Yakutiye town Erzurum city. This research was done on the basis of phenomenology pattern that is among the qualitative research methods. The study group of the research is made up of students staying in the dormitories of Anatolian, Science and Vocational High Schools of Yakutiye town and Erzurum city. In this research 61 students were evaluated by random sampling method. Research data

* Bu çalışmanın bir bölümü 05-08 Eylül 2019 tarihlerinde Erzurum'da gerçekleştirilen İKSAD 4. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, tyozdemir@firat.edu.tr

² Öğretmen, Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü, mustafaorhan2525@hotmail.com

were obtained by semi-structured interview form. Content analysis method was used in the analysis of the obtained data. According to the research results, it was determined that most of the students had difficulty in adjusting to school dormitories. The mostly stated view experienced by students who had troubles in adjusting to school dormitories are the expressions that they have a long for their families mostly. Some other troubles the students lived are the expressions like unacquaintance with students, coming together with unknown students and the meals. The mostly stated view experienced by students who had no troubles in adjusting to school dormitories are the expressions that there is a good friendship. It was determined that the mostly stated evaluation the dormitory students experienced in their lives differently was to stand on their feet by themselves. The other changes of being a dormitory students are the expressions that they became organized and disciplined ones, contributed much to study lesson, gained responsibility and stayed away from their families. It was also determined that the mostly stated evaluation by the students on the positive sides of the dormitories is that the positive attitudes of the teachers in charge of the dormitories however, negative sides of the dormitories are that there was a lack hygiene. Prison, home and orphanage words were mostly stated by the students in expressions of their school dormitories. Some suggestions may be presented from the results of this research. According to this, orientation studies can be carried out to make it easier for students to adapt to the dormitory. The dormitories can be provided with more resources in order to provide a higher quality nutrition, cleanliness and health care and the possibility of participation in social activities.

Key words: Dormitory, high schools, student opinions.

GİRİŞ

Okul pansiyonları gerek yaşanan çevredeki eğitim kurumu eksikliği, gerekse de yapılan sınavların sonuçlarına göre yerleştirme sonucunda ebeveynler ve çocukları için eğitime erişiminin önemli bir unsuru olmuştur. Bu yönüyle okul pansiyonları, coğrafi ve ekonomik şartları eşitleyerek eğitim ve öğretimde eşitlik sağlamak amacını taşımıştır (Demirel, 2014). 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda (MEB, 1973), Türk milli eğitimin temel ilkelerinden “Fırsat ve İmkan Eşitliği” başlığı altında “maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır” ifadesi yer almaktadır. Yine 15. Milli Eğitim Şûrası'nda “İlköğretim ve Yönlendirme” başlığı altında; “küçük yerleşim birimlerindeki öğrencilerin 8 yıllık zorunlu ilköğretimden yararlanabilmeleri için taşınmalı, YİBO ve pansiyonlu okul sistemlerinden yararlanılmalıdır” (MEB, 1996) şeklinde tavsiye kararı alınmıştır. Bununla birlikte İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yetenekli öğrencilerin eğitime erişimlerinin sağlanması hakkında şu ifade yer almaktadır:

Vatandaşların temel eğitim üstünde Devletçe sağlanan eğitim imkânlarından yararlanması, fırsat eşitliği ilkesine göre düzenlenecektir. Buna göre geniş bir burs ve yatılılık sistemi ile kabiliyetli öğrencilerin ekonomik güçleri ve buldukları çevrenin şartları ile kısıtlanmaksızın eğitimin en üst kademelerine çıkmaları gerçekleştirilecektir (DPT, 1968).

Tam teşekküllü eğitim kompleksi olarak oluşturulan ilk organizasyonun 1067 yılında Bağdat'ta eğitime başlayan Nizamiye medreseleri olduğu görülmektedir. Burada hoca ve öğrencilere ait odalar, dersaneler, mescid, kütüphane, yatakhane, yemekhane ve hamam gibi alanlar birbirine yakın mesafede yer alan bir külliye şeklinde inşa edilmiştir. Müslüman olan öğrencilere açık olan bu medreselerde ücretsiz ve örgün eğitim verilmekte; öğrenciler burslu ve yatılı olarak öğrenimlerine devam etmektedirler (Öztürk, 2014). Anadolu Selçuklu döneminde de Konya, Kayseri, Sivas, Erzurum'a külliye yapılmıştır (Ata, 2007). Osmanlılar

döneminde ise ilk medrese İznik'te 1330 tarihinde Orhan Bey döneminde açılmıştır. Medreseler, parasız ve yatılı olmaları ve mezunlarının istihdam edilmesi olanağını sağlamalarından dolayı tercih edilir olmuştur (Şişman, 2006). Medreseler devlet adamları ya da zenginler tarafından cami yanına yapılmakta, medreselerin gelirlerini sağlayacak vakıflar da yine aynı kişiler tarafından sağlanmaktaydı (Arslan, 2010). Tanzimat dönemi öncesinde öğretim faaliyetleri yalnızca birkaç büyük merkezde bulunan medreselerde gerçekleştirilmekteydi. Bunların dışında kalan merkezlerde halkın büyük çoğunluğu çocuklarının öğretimi ile ilgili olarak ulaşım, öğretim, barınma, beslenme, kitap ve finansman konularında zorluklarla karşılaşmaktaydı. Bu zorlukların üstesinden gelmek için sosyal birer merkez olan camiler, vakıf ve hayır kuruluşları organize edilerek külliyele oluşturulmuş, burada halkın ve öğrencilerin din ve dünya bilimleri alanlarında bilgilenmeleri sağlanmış, bununla birlikte medrese öğrencilerinin yatak, yemek, temizlik gibi sosyal ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için imaretler kurulmuştur. Cumhuriyet döneminde ise medrese ve imaretler 1924 yılında kapatılarak Cumhuriyetin ilk yıllarında bazı okullar yatılı hale getirilmiş ve önceden kurulu olan bir kısım medreselerin bölüm ve hücreleri yurt olarak kullanılmaya başlanmıştır (EARGED, 2004; EARGED, 2005).

Yatılı okullar aile ortamı oluşturma, pansiyonları ev ortamı haline getirmeye çalışmakla birlikte esas işlevlerinden biri öğrencileri hayata hazırlama ve onu disipline etmedir (Uysal, 2016). Öğrencilerin ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim dönemlerinde barındıkları yerler olan yurt, pansiyon gibi yerlerin barınma, boş zamanları değerlendirme, ders çalışma, sınavlara hazırlanma, sosyal ihtiyaçları karşılama gibi işlevleri bulunmaktadır (Gündoğdu, 2014). Aynı zamanda okul pansiyonları dezavantajlı öğrencilere eğitimde fırsat eşitliği sağlamakta, onların sosyalleşmesi, kaynaşması, zaman ve mekanlarının paylaşılması hususlarında görev üstlenmektedir (Baş, 2014).

Okul Pansiyonları Kanunu'nda "pansiyonlarda parasız ve paralı öğrenciler ile Milli Eğitim Bakanlığı Okul Pansiyonları Kanunu kapsamına giren görevliler ile Milli Eğitim Bakanlığınca izin verilenler dışında kimse barındırılmaz" (MEB, 1982) ifadesi bulunmaktadır. Okul pansiyonlarında öğrencilerle birlikte kalan ve onların sorumluluklarını üstlenen görevliler ise belletmen öğretmenler olmaktadır. Öğretmenler, gündüz okullarında derse girerken, gece belletmen olarak öğrencilerin karşısına çıkmaktadır. Öğretmenlerin belletmen olarak pansiyondaki görev ve sorumlulukları okullardaki görev ve sorumluluklarından farklılaşmakta; onlardan ailelerinden uzak olan öğrenciler için anne, baba, ağabey, abla ve rehber rolü sergilemeleri beklenmektedir (Sarıduman ve Kılıçoğlu, 2018).

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmî Okullarda Yatılılık, Bursluluk, Sosyal Yardımlar ve Okul Pansiyonları Yönetmeliği'nde pansiyon; "okullarda yatılı olarak öğrenim gören öğrencilerin barınma, beslenme, etüt ve diğer sosyal ihtiyaçlarının karşılandığı yer" (MEB, 2016) olarak tanımlanmaktadır. 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Milli eğitim istatistiklerine göre örgün eğitimde 3.062 adet pansiyonlu okul bulunmaktadır. Pansiyonların toplam öğrenci kapasitesi 547.760 olup, bu pansiyonlarda 15.274 paralı yatılı, 338.067 parasız yatılı, 176.690 erkek ve 176.651 kız olmak üzere toplamda 353.341 öğrenci kalmaktadır (MEB, 2019). Okul pansiyonları fırsat eşitliğini sağlama hususunda özellikle kent merkezlerinden uzakta yaşayan öğrenciler için eğitime erişimin bir unsuru olmuştur. Yukarıdaki istatistiklere göre okul pansiyonlarından yüzbinlerce öğrencinin yararlandığı görülmektedir. Bu kadar büyük bir kitleyi oluşturan pansiyon öğrencilerinin pansiyonları hakkındaki görüşleri önem kazanmaktadır. Pansiyonda barınan öğrenciler eğitim-öğretim dönemlerinde yaşamlarının önemli bir bölümünü okul pansiyonunda geçirmekte, bu da pansiyona ilişkin görüşlerin bu ortamı

deneyimleyen öğrencilerden alınmasını önemli kılmaktadır. Aynı zamanda okul pansiyonlarında barınan öğrencilerin kişisel, sosyal ve akademik gelişimleri açısından gündüzlü, yani ailesinin yanında kalan akranları gibi eşit fırsatlara sahip olup olmadıkları da araştırmacılar tarafından önemli görülen diğer bir husus olmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Erzurum ili merkez Yakutiye İlçesi'ndeki ortaöğretim kurumlarının pansiyonlarında kalan öğrencilerin pansiyon hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaç çerçevesinde pansiyonlu öğrenci olmanın öğrenci yaşamında oluşturduğu etkiler nelerdir ve pansiyonlu öğrencilerin okul pansiyonunun olumlu ve olumsuz bulunan yönleri hakkındaki görüşleri nelerdir? sorusu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan olgu bilim (fenomenoloji) deseninde gerçekleştirilmiştir. Olgu bilim (fenomenoloji) deseni farkında olduğumuz ancak, derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Birkaç kişinin bir fenomen veya kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamını tanımlayan fenomenolojik çalışma (Creswell, 2013), kişilerin yaşantılarından, duygu ve düşüncelerinden hareketle bireylerin bir fenomen (olgu) hakkındaki düşüncelerini ayrıntılı olarak ortaya koymayı amaçlar (Polatcan ve Kılınç, 2018).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018–2019 eğitim öğretim yılında Erzurum ili merkez Yakutiye İlçesi'nde Anadolu, Fen ve Meslek liseleri pansiyonlarında kalan ve rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 61 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1'de yer almaktadır:

Tablo 1.
Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		f
Cinsiyet	Kız	25
	Erkek	36
Okul Türü	Anadolu Lisesi	23
	Fen Lisesi	21
	Meslek Lisesi	17
Sınıf	9. sınıf	16
	10. sınıf	18
	11. sınıf	15
	12. sınıf	12
Toplam		61

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme formu hazırlama aşamasında ilgili alan yazın taranmış, bu konuda eğitim bilimleri alanında bulunan üç uzman kişiden görüş alınmıştır. Uzman görüşünden sonra ortaöğretim kurumlarının pansiyonlarında kalan öğrencilerin pansiyon hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan dört

soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunda şu sorular yer almaktadır:

1. Okul pansiyonunuza uyum sağlamada sıkıntılar yaşadınız mı? Varsa bu sıkıntılar nelerdi?
2. Pansiyonlu öğrenci olmak hayatınızda bir değişikliğe yol açtı mı? Açıklayınız.
3. Okul pansiyonunuzun olumlu ve olumsuz bulduğunuz yönleri nelerdir?
4. Okul pansiyonunuzu bir şeye benzetmeniz gerekse neye benzetirsiniz? Gerekçesiyle birlikte açıklayınız.

Verilerin Analizi

Araştırmada katılımcılardan elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik çözümlemesi, yazılan ve söylenenin, hazırlanan açıklayıcı yönergeye göre ne kadar sıklıkla söylendiğinin bulunmasıdır (Aziz, 2011).

Araştırmada öncelikle katılımcılardan elde edilen veriler K1, K2, K3, ... ,K61 şeklinde kodlanarak dijital ortama aktarılmıştır. Her bir görüşme formundaki katılımcı görüşleri benzerlik düzeyine göre kodlanmış, birbirine yakın olan kodlar alt temalara yerleştirilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini belirlemek için Miles ve Huberman'ın (1994) "Uzlaşma Yüzdesi" formülü kullanılmıştır. Katılımcı görüşlerinin yerleştirildiği temalara uyumlu olup olmadıklarını belirlemek üzere eğitim bilimleri alanında uzman olan üç kişinin görüşüne başvurulmuş, uzmanlardan bütün katılımcı görüşlerini araştırmacılar tarafından belirlenen temalara yerleştirmeleri istenmiştir. Araştırmada uzlaşma yüzdesinin ~%91 olduğu belirlenmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Katılımcılara yöneltilen "Okul pansiyonunuza uyum sağlamada sıkıntılar yaşadınız mı? Varsa bu sıkıntılar nelerdi?" sorusuna vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.

Katılımcıların Okul Pansiyonuna Uyum Sağlamada Sıkıntı Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşleri

Temalar	f
Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadım	45
Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadım	16
Toplam	61

Tablo 2'de katılımcıların okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşayıp yaşamadıkları hakkında yöneltilen soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde 45 katılımcının okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadığı, 16 katılımcının ise okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadığı görüşüne sahip olduğu görülmektedir.

Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadığını belirten katılımcıların görüşleri doğrultusunda okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadım teması duygular/ilişkiler ve sınırlamalar/eksiklikler olmak üzere iki alt tema altında değerlendirilmiştir.

Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadım teması altında değerlendirilen duygular/ilişkiler alt teması Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Okul Pansiyonuna Uyum Sağlamada Sıkıntı Yaşadım Teması Altında Değerlendirilen Duygular/İlişkiler Alt Teması

Duygular/İlişkiler	f
Aile özlemi	16
İnsanları tanımama	7
Tanınmayan insanlarla birlikte olma	6
Diğer öğrencilerin olumsuz davranışları	5
Çevreyi tanımama	4
Toplam	38

Tablo 3 incelendiğinde okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadım teması altında değerlendirilen duygular/ilişkiler alt temasında; aile özlemi, insanları tanımama, tanınmayan insanlarla birlikte olma, diğer öğrencilerin olumsuz davranışları ve çevreyi tanımama ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise aile özlemi ifadesidir. Duygular/ilişkiler alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1: “Pansiyona ilk geldiğimde bazı sıkıntılar yaşamıştım. Çevremle daha tanışmamıştım. Kimseyi tanıımıyordum. Ailemi özliüyordum” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10. sınıf).

K29: “İlk geldiğimde kimseyi tanımadığım için yaşamıştım. Ama gün geçtikçe tanıdım pansiyon arkadaşlarımı ve sonra sıkıntım kalmadı” (Erkek, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K41: “Tabii oldu. İsteyerek pansiyona gelmeme rağmen ilk başlarda hiç tanımadığınız kişilerle aynı odada kalmak zordu. Hiç kimsenin birbiriyle konuşmadığı soğuk ortamlar vardı” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K34: “Evet, ailemi özlemiştim. İlk geldiğimde geceleri sessizce ağladığım bile olmuştur” (Erkek, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K56: “Evet. Yeni geldiğim için daha önce gelenler abilik taşıyor, hor görüyor” (Erkek, Meslek Lisesi, 12.sınıf)

Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadım teması altında değerlendirilen sınırlamalar/eksiklikler alt teması Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

Okul Pansiyonuna Uyum Sağlamada Sıkıntı Yaşadım Teması Altında Değerlendirilen Sınırlamalar/Eksiklikler Alt Teması

Sınırlamalar/Eksiklikler	f
Yemekler	6
Kurallar	3
Fiziki eksiklikler	2
Uyuma	2
Çarşın izinleri	1
Dışarıya özgürce çıkamama	1
Her işi kendi yapma	1
Telefonların toplanması	1
Televizyonun olmaması	1
Toplam	18

Tablo 4 incelendiğinde okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadım teması altında değerlendirilen sınırlamalar/eksiklikler alt temasında; yemekler, kurallar, fiziki eksiklikler, uyuma, çarşı izinleri, dışarıya özgürce çıkamama, her işi kendi yapma, telefonların toplanması ve televizyonun olmaması ifadeleri ortaya

çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise yemekler ifadesidir. Sınırlamalar/eksiklikler alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K8: “Bir de her işini kendin yapıyorsun. Evdeyken öyle değildi. Hem kendine bakma hem de okula gitmek alışkın olduğum bir şey değil. Ama yavaş yavaş uyum sağlıyorum” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10.sınıf)

K13: “Sonra erken uyanınca çok zorlanıyordum. Çünkü evde 7:15’te kalkarım. Burada 6:30’da kalkıyoruz. Ama şimdi o kadar alıştım ki eve gitmek bile istemiyorum” (Kız, Anadolu Lisesi, 9.sınıf)

K42: “Hiç yaşamadım diyemem. Ama yaşadım tabii. En önemlisi pansiyon yemekleriydi. Anne yemeklerinden sonra pansiyon yemeklerine alışmak zordu” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K44: “İlk zamanlarda uyumakta, yemekleri bir saat düzeni içerisinde yemekte, insanlarla bir odayı paylaşmakta, dışarıya özgürce çıkıp dolaşamamaktan dolayı sıkıntı yaşadım” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadığını belirten katılımcıların görüşleri doğrultusunda okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadım teması kişisel özellikler ve durumsal özellikler olmak üzere iki alt tema altında değerlendirilmiştir.

Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadım teması altında değerlendirilen kişisel özellikler alt teması Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5.

Okul Pansiyonuna Uyum Sağlamada Sıkıntı Yaşamadım Teması Altında Değerlendirilen Kişisel Özellikler Alt Teması

Kişisel Özellikler	f
Aileye bağlı olmama	1
Uyumlu olma	1
Soğukkanlı olma	1
Toplam	3

Tablo 3 incelendiğinde okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadım teması altında değerlendirilen kişisel özellikler alt temasında; aileye bağlı olmama, uyumlu olma ve çevreyi tanımama soğukkanlı olma ifadeleri ortaya çıkmıştır. Kişisel özellikler alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K31: “Yaşamadım. Çünkü ben çok uyumlu bir insanım” (Kız, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K36: “Hayır. Ben öyle aşırı aileme bağlı biri değilim. Bu da benim daha kolay adapte olmamı sağladı” (Erkek, Fen Lisesi, 10.sınıf)

Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadım teması altında değerlendirilen durumsal özellikler alt teması Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6.

Okul Pansiyonuna Uyum Sağlamada Sıkıntı Yaşamadım Teması Altında Değerlendirilen Durumsal Özellikler Alt Teması

Durumsal Özellikler	f
Arkadaş ortamının olması	2
Eskiden de pansiyonda kalınması	1
Hayatı devam ettirme gerekliliğinden durumu kabullenme	1
Pansiyonu sevme	1
Aileden uzak yaşama	1
Toplam	6

Tablo 6 incelendiğinde okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadım teması altında değerlendirilen durumsal özellikler alt temasında; arkadaş ortamının olması, eskiden de pansiyonda kalınması, hayatı devam ettirme gerekliliğinden durumu kabullenme, pansiyonu sevme ve aileden uzak yaşama ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise arkadaş ortamının olması ifadesidir. Durumsal özellikler alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K28: “Hayır çok fazla sıkıntı yaşamadım. Arkadaş ortamı olduğu için sıkıntılar çok olmuyor. Ama bazen aile özlemi olabiliyor” (Erkek, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K43: “Yaşamadım. Eskiden de pansiyonda bulunduğum için pek de problem olmadı. Bundan önceki yurda kıyasla burası baya iyi. Hatta bu yurda geldiğim ilk zamanlarda çok eğleniyordum” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K46: “Uyum sağlamada sıkıntı yaşamadım. Herkesin aynı durumda olduğunu düşündüm ve bunu kabullendim. Hayatımı devam ettirmem gerektiğinden dolayı durumu kabullendim. Bu sayede alışmam kolay oldu” (Erkek, Fen Lisesi, 11.sınıf)

Katılımcılara yöneltilen “Pansiyonlu öğrenci olmak hayatınızda bir değişikliğe yol açtı mı? Açıklayınız.” sorusuna vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen bulgular doğrultusunda pansiyonlu öğrenci olma sonucu ortaya çıkan değişiklikler; bireysel yaşamdaki değişiklikler, toplumsal yaşamdaki değişiklikler ve akademik yaşamdaki değişiklikler olmak üzere üç alt tema altında değerlendirilmiştir.

Pansiyonlu öğrenci olma sonucu ortaya çıkan değişiklikler teması altında değerlendirilen bireysel yaşamdaki değişiklikler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7.

Pansiyonlu Öğrenci Olma Sonucu Ortaya Çıkan Değişiklikler Teması Altında Değerlendirilen Bireysel Yaşamdaki Değişiklikler Alt Teması

Bireysel Yaşamdaki Değişiklikler	f
Kendi ayakları üzerinde durma	13
Düzenli/Disiplinli olma	9
Sorumluluk kazanma	8
Aileden uzak kalma	8
Aileyi/Evi özleme	5
Olgunlaşma	5
Hayatın zorluklarıyla mücadele etmeyi öğrenme	4
Sorunları çözebilme	3
Hayatın zorluklarıyla karşılaşma	2
Parayı kullanmayı öğrenme	2
Birey olma bilinci kazanma	2
Özgür olma hissi kazanma	1
Konfor elde etme	1
Aile şefkatinden uzak kalma	1
İstenilen şeyi yapamama	1
Sigaraya başlama	1
Kilo kaybı yaşama	1
Toplam	67

Tablo 7 incelendiğinde pansiyonlu öğrenci olma sonucu ortaya çıkan değişiklikler teması altında değerlendirilen bireysel yaşamdaki değişiklikler alt temasında; kendi ayakları üzerinde durma, düzenli/disiplinli olma, sorumluluk kazanma, aileden uzak kalma, aileyi/evi özleme, olgunlaşma, hayatın zorluklarıyla mücadele etmeyi öğrenme, sorunları çözebilme, hayatın zorluklarıyla karşılaşma, parayı kullanmayı öğrenme, birey olma bilinci kazanma, özgür olma hissi kazanma, konfor elde etme, aile şefkatinden uzak kalma, istenilen şeyi

yapamama, sigaraya başlama ve kilo kaybı yaşama ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise kendi ayakları üzerinde durma ifadesidir. Bireysel yaşamdaki değişiklikler alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K30: “Zorluklar karşısında nasıl mücadele edeceğimi, ailemden uzakta ve kendi ayaklarım üzerinde nasıl durulması gerektiğini öğretti” (Kız, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K9: “Pansiyonlu olmak hayatımda bir sürü değişikliğe yok açtı. Ailemden uzak kalmak psikolojimi derinden etkiledi” (Kız, Anadolu Lisesi, 11.sınıf)

K36: “Evet, açtı. Beni daha disiplinli, kendini idare edebilen konuma getirdi” (Erkek, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K38: “Ve her şeyden önemlisi pansiyon sayesinde sorumluluklarımın bilincine vardım. Daha düzenli ve sorumluluklarını yerine getiren bir öğrenci oldum” (Kız, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K42: “Pansiyonda kalmanın hayatımda yol açtığı en büyük değişiklik, ailemden uzak olmamdı. Artık bir birey olduğumu hissettim. Bir şeyleri başarmak için çalışmam gerektiğini, zorluklarla mücadele etmem gerektiğini bir kez daha anladım” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

Pansiyonlu öğrenci olma sonucu ortaya çıkan değişiklikler teması altında değerlendirilen toplumsal yaşamdaki değişiklikler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8.

Pansiyonlu Öğrenci Olma Sonucu Ortaya Çıkan Değişiklikler Teması Altında Değerlendirilen Toplumsal Yaşamdaki Değişiklikler Alt Teması

Toplumsal Yaşamdaki Değişiklikler	f
Yeni arkadaşlar edinme	6
Toplum içerisinde nasıl davranılacağını öğrenme	5
İnsanları daha yakından tanıma	3
İnsanlara tahammül etmeyi öğrenme	2
Paylaşıcı olma	1
Toplum olma bilici kazanma	1
Toplam	18

Tablo 8 incelendiğinde pansiyonlu öğrenci olma sonucu ortaya çıkan değişiklikler teması altında değerlendirilen toplumsal yaşamdaki değişiklikler alt temasında; yeni arkadaşlar edinme, toplum içerisinde nasıl davranılacağını öğrenme, insanları daha yakından tanıma, insanlara tahammül etmeyi öğrenme, paylaşımcı olma ve toplum olma bilici kazanma ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüşler ise yeni arkadaşlar edinme ve toplum içerisinde nasıl davranılacağını öğrenme ifadeleridir. Toplumsal yaşamdaki değişiklikler alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K47: “Evet açtı. Toplu mekanlarda nasıl davranacağımı öğrendim” (Erkek, Meslek Lisesi, 9.sınıf)

K20: “İnsanlarla nasıl geçineceğimi öğretti” (Kız, Anadolu Lisesi, 12.sınıf)

K37: “İnsanları daha yakından tanıma fırsatı elde ettim. Her türden insan görmeye başladım” (Erkek, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K45: “Ama en önemlisi gerek başka ilden, gerekse ilçelerden gelen farklı kişiliklere sahip arkadaşlar ediniyoruz. Farklı gelenekler, farklı fikir ve görüşler, farklı insanlar tanıyoruz” (Erkek, Fen Lisesi, 11.sınıf)

Pansiyonlu öğrenci olma sonucu ortaya çıkan değişiklikler teması altında değerlendirilen akademik yaşamdaki değişiklikler Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9.

Pansiyonlu Öğrenci Olma Sonucu Ortaya Çıkan Değişiklikler Teması Altında Değerlendirilen Akademik Yaşamdaki Değişiklikler Alt Teması

Akademik Yaşamdaki Değişiklikler	f
Ders çalışmaya katkı sağlama	9
Derslerde başarılı olma	3
Derslerde verimli olamama	3
Verimli ders çalışmama	1
Toplam	16

Tablo 9 incelendiğinde pansiyonlu öğrenci olma sonucu ortaya çıkan değişiklikler teması altında değerlendirilen akademik yaşamdaki değişiklikler alt temasında; ders çalışmaya katkı sağlama, derslerde başarılı olma, derslerde verimli olamama ve verimli ders çalışmama ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise ders çalışmaya katkı sağlama ifadesidir. Akademik yaşamdaki değişiklikler alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K23: “Pansiyonda kalmak bence bize verilmiş en büyük nimetlerden birisi. Çünkü burada etüt saatlerimiz var ve çalışmak zorunlu. Ben yurttan ister istemez ders çalışıyorum. Artık bir alışkanlık haline geliyor” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10.sınıf)

K53: “Pansiyonlu öğrenci olmak eskisinden daha çok derslerime çalışmama yaradı” (Kız, Meslek Lisesi, 9.sınıf)

K8: “Açtı. Ders çalışma açısından. Evdeyken daha çok verimli çalışıyorum. Burada arkadaşlarım ders çalışmayı bıraktıklarında ben tek kalıyorum, yani ben de bırakmak istiyorum hissi geliyor. Onlar şimdi televizyon izliyor ben niye çalışayım diye. Ama evdeyken öyle olmuyor. Seni rahatsız edecek birileri yok. En büyük değişiklik bu” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10.sınıf)

Katılımcılara yöneltilen “Okul pansiyonunuzun olumlu ve olumsuz bulduğunuz yönleri nelerdir?” sorusuna vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen bulgular doğrultusunda okul pansiyonunun olumlu yönleri; sağlanan imkânlar ve sosyal ortam olmak üzere iki alt tema altında değerlendirilmiştir. Okul pansiyonunun olumsuz yönleri ise; beslenme sorunları, sağlık ve temizlik sorunları, uygulamaya yönelik sorunlar, rahatsızlık duyulan davranışlar ve araç-gereç eksiklikleri olmak üzere beş alt tema altında değerlendirilmiştir.

Okul pansiyonunun olumlu bulunan yönleri teması altında değerlendirilen sağlanan imkânlar Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10.

Okul Pansiyonunun Olumlu Bulunan Yönleri Teması Altında Değerlendirilen Sağlanan İmkânlar Alt Teması

Sağlanan İmkânlar	f
Etütlerin olması	5
Ders çalışma imkânı	4
Sosyal aktivitelere katılabilme	4
Güvenliğin iyi olması	4
Öğle yemeklerinin güzel olması	2
Ev gibi olması	2
Sessiz çalışma ortamı	1
Mescit ve çalışma odalarının olması	1
7/24 saat sıcak suyun olması	1
Odada kalan kişi sayısının az olması	1
Düzenli bir hayat sağlama	1
Dinlenme olanağı	1
Daha az para harcama	1
İzin günlerinin yeterli olması	1
Toplam	29

Tablo 10 incelendiğinde okul pansiyonunun olumlu bulunan yönleri teması altında değerlendirilen sağlanan imkânlar alt temasında; etütlerin olması, ders çalışma imkânı, sosyal aktivitelere katılabilme, güvenliğin iyi olması, öğle yemeklerinin güzel olması, ev gibi olması, sessiz çalışma ortamı, mescit ve çalışma odalarının olması, 7/24 saat sıcak suyun olması, odada kalan kişi sayısının az olması, düzenli bir hayat sağlama, dinlenme, daha az para harcama ve izin günlerinin yeterli olması ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüşler ise etütlerin olması, ders çalışma imkânı, sosyal aktivitelere katılabilme ve güvenliğin iyi olması ifadeleridir. Sağlanan imkânlar alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K32: “Etütler sayesinde verimli bir şekilde ders çalışıyoruz” (Kız, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K29: “Mescidimiz ve çalışma odalarımız var. Çalışma ortamımız olabildiğince sessiz ve verimli ders çalışabiliyor” (Erkek, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K32: “Sosyal etkinlikler de gayet güzel bizi derslerle, etütlerle boğmuyorlar. Yeri gelince tiyatroya gidiyoruz, film izliyoruz, konferanslara katılıyoruz, kayağa gidiyoruz. Genel anlamıyla pansiyonumuz güzel” (Kız, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K46: “7/24 sıcak su var. Odada kalan kişi sayısı az” (Erkek, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K11: “Olumlu bulduğum şeyler; barınma, güvenlik, dinlenme konuları” (Erkek, Anadolu Lisesi, 11.sınıf)

Okul pansiyonunun olumlu bulunan yönleri teması altında değerlendirilen sosyal ortam Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11.

Okul Pansiyonunun Olumlu Bulunan Yönleri Teması Altında Değerlendirilen Sosyal Ortam Alt Teması

Sosyal Ortam	f
Belletmenlerin olumlu tutumları	8
Pansiyon yöneticisinin olumlu tutumları	7
Arkadaş ortamı	2
Dost kazanma	1
İnsanlarla anlaşmayı öğrenmek	1
Herkese ilgi gösterilmesi	1
Toplam	20

Tablo 11 incelendiğinde okul pansiyonunun olumlu bulunan yönleri teması altında değerlendirilen sosyal ortam alt temasında; belletmenlerin olumlu tutumları, pansiyon yöneticisinin olumlu tutumları, arkadaş ortamı, dost kazanma, insanlarla anlaşmayı öğrenmek ve herkese ilgi gösterilmesi ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüşler ise belletmenlerin olumlu tutumları ve pansiyon yöneticisinin olumlu tutumları ifadeleridir. Sosyal ortam alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K32: “Pansiyondan sorumlu okul yöneticisi tek kelime ile mükemmel. Hep bizimle ilgileniyor. Bir sorunumuz olunca da hep yardımcı oluyor” (Kız, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K59: “Herkese gereken ilginin gösterilmesi, öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenilmesi, belletmenlerin bir abla bir abi gibi bize bazı konularda yardımcı olmaları” (Kız, Meslek Lisesi, 10.sınıf)

K20: “Dost kazanmam, insanlarla iyi anlaşmayı öğrenmem olumlu yönleri” (Kız, Anadolu Lisesi, 12.sınıf)

Okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen beslenme sorunları Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12.*Okul Pansiyonunun Olumsuz Bulunan Yönleri Teması Altında Değerlendirilen Beslenme Sorunları Alt Teması*

Beslenme Sorunları	f
Yemeklerin kötü olması	29
Yemeklerin az olması	9
Ara öğünlerin az ve tekdüze olması	5
Hafta sonu yemeklerin güzel olmaması	3
Dışarıdan yemek almanın engellenmesi	2
Akşam yemeklerinin güzel olmaması	2
İçecek su azlığı	2
Kahvaltılarının tekdüzeliği	1
Toplam	53

Tablo 12 incelendiğinde okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen beslenme sorunları alt temasında; yemeklerin kötü olması, yemeklerin az olması, ara öğünlerin az ve tekdüze olması, hafta sonu yemeklerin güzel olmaması, dışarıdan yemek almanın engellenmesi, akşam yemeklerinin güzel olmaması, içecek su azlığı ve kahvaltılarının tekdüzeliği ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise yemeklerin kötü olması ifadesidir. Beslenme sorunları alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K16: “Ara öğünde meyve suyu, kek çıkıyor. Bu da karnımızı doyurmuyor. Poğaç, çay olsa daha iyi olur. Herkes doyar” (Erkek, Anadolu Lisesi, 12.sınıf)

K36: “Aşçı eksikliğimiz olduğu için yemek çeşidi ve yemek kalitesi bakımından sıkıntı yaşamaktayız” (Erkek, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K46: “Yemekler hiç kaliteli değil. Ayıryeten bu kalitesiz yemek öğrenci sayısına yetmiyor, aç kalanlar oluyor” (Erkek, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K59: “Yemekler güzel olmuyor. Karnımız aç olduğu zaman bazı belletmenler dışarıdan yemek söylememize izin vermiyor ki bu bizim en doğal hakkımız” (Kız, Meslek Lisesi, 10.sınıf)

K6: “Yemekte sular yetmiyor. Ekmek geç geliyor, bazen hiç gelmiyor” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10.sınıf).

Okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen sağlık ve temizlik sorunları Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13.*Okul Pansiyonunun Olumsuz Bulunan Yönleri Teması Altında Değerlendirilen Sağlık ve Temizlik Sorunları Alt Teması*

Sağlık ve Temizlik Sorunları	f
Hijyen eksikliği	29
Öğrencilerin temizliğe dikkat etmemesi	9
Tıbbi malzemenin eksikliği	5
Sağlık hizmetlerinin eksikliği	3
Temizlik malzemelerinin eksikliği	2
Belletmenlerin sağlık bilgilerinin olmaması	2
Toplam	53

Tablo 13 incelendiğinde okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen sağlık ve temizlik sorunları alt temasında; hijyen eksikliği, öğrencilerin temizliğe dikkat etmemesi, tıbbi malzemenin eksikliği, sağlık hizmetlerinin eksikliği, temizlik malzemelerinin eksikliği ve belletmenlerin sağlık bilgilerinin olmaması ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise hijyen

eksikliği ifadesidir. Beslenme sorunları alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K10: “Yeme ve içme konusunda çok temiz olmadığını düşünüyorum. Hatta bir gün yemeğimin içinden bulaşık teli, kıl, böcek ve benzeri şeyler çıktı. Bundan ben ve diğer arkadaşlarımız çok şikayetçiyiz” (Kız, Anadolu Lisesi, 11.sınıf)

K30: “Pansiyon banyolarından ve tuvaletlerinden memnun değilim. Çünkü tuvaletlere peçete, lavabolara sıvı sabun koyulmuyor” (Kız, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K34: “Pansiyon temiz bir ortam elbette değil. Lavabolar pislik içinde. Personeller hijyen için çaba sarf etmiyor. Saçı açık yemekhanede yemek dolduran personel var” (Erkek, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K39: “Hijyen konusunda bir miktar problem var. O da yönetimden değil öğrencilerden kaynaklı” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K2: “Sağlık hizmeti pansiyonumuzda bulunmuyor. Bir öğrenci hastalandığında belletmenlerin sağlık açısından hiçbir bilgisi yok” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10.sınıf)

K46: “Pansiyon olmasına rağmen bir ilkyardım dolabı bile bulunmuyor” (Erkek, Fen Lisesi, 11.sınıf)

Okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen uygulamaya yönelik sorunlar Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14.

Okul Pansiyonunun Olumsuz Bulunan Yönleri Teması Altında Değerlendirilen Uygulamaya Yönelik Sorunlar Alt Teması

Uygulamaya Yönelik Sorunlar	f
Sosyal etkinliklerin azlığı	16
Etüt saatlerinin fazla olması	5
Güvenlik sorunları	4
Uyku saatlerinin geç olması	3
Disiplin sorunları	2
Dinlenme saatlerinin azlığı	1
Dışarı çıkış saatlerinin az olması	1
Kuralların katı olması	1
Toplam	33

Tablo 14 incelendiğinde okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen uygulamaya yönelik sorunlar alt temasında; sosyal etkinliklerin azlığı, etüt saatlerinin fazla olması, güvenlik sorunları, uyku saatlerinin geç olması, disiplin sorunları, dinlenme saatlerinin azlığı, dışarı çıkış saatlerinin az olması ve kuralların katı olması ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise sosyal etkinliklerin azlığı ifadesidir. Uygulamaya yönelik sorunlar alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K56: “Sosyal etkinlik yapılmıyor. Güvenlik bakımından pansiyonumuz yetersiz” (Erkek, Meslek Lisesi, 12.sınıf)

K10: “Pansiyonumuzu sosyal etkinlik açısından çok yetersiz buluyorum” (Kız, Anadolu Lisesi, 11.sınıf)

K26: “Etütler biraz fazla uzun sürüyor. Güvenlik düşük seviyede” (Erkek, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K30: “Etütler çok uzun ve aralar çok kısa” (Kız, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K26: “Uyku vakti geç olduğu için erken yatılmıyor” (Erkek, Fen Lisesi, 9.sınıf)

Okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen rahatsızlık duyulan davranışlar Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15.

Okul Pansiyonunun Olumsuz Bulunan Yönleri Teması Altında Değerlendirilen Rahatsızlık Duyulan Davranışlar Alt Teması

Rahatsızlık Duyulan Davranışlar	f
Bazı belletmenlerin olumsuz tutumları	19
Personellerin olumsuz tutumları	8
Öğrencilerin temizliğe dikkat etmemesi	7
Öğrencilerin etütlerde ses çıkarması	6
Pansiyon yöneticisinin olumsuz tutumu	4
Akşam telefonların toplanması	4
Öğrenci maaş/harçlıklarının kesilmesi	4
Sosyal alanların kullanılmaması	2
Dışarıdan yemek almanın engellenmesi	2
Kurslara zorla gönderilmek	1
Öğrencilerin çalıştırılması	1
Hırsızlık	1
Toplam	59

Tablo 15 incelendiğinde okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen rahatsızlık duyulan davranışlar alt temasında; bazı belletmenlerin olumsuz tutumları, personellerin olumsuz tutumları, öğrencilerin temizliğe dikkat etmemesi, öğrencilerin etütlerde ses çıkarması, pansiyon yöneticisinin olumsuz tutumu, akşam telefonların toplanması, öğrenci maaş/harçlıklarının kesilmesi, sosyal alanların kullanılmaması, dışarıdan yemek almanın engellenmesi, kurslara zorla gönderilmek, öğrencilerin çalıştırılması ve hırsızlık ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise bazı belletmenlerin olumsuz tutumları ifadesidir. Rahatsızlık duyulan davranışlar alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K1: “Temizlik konusunda hiçbir öğrencide terlik yok. Bazı öğrenciler halılara ayakkabılarıyla basıyor. Etütlerde ses oluyor. Verimli ders çalışmıyoruz” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10.sınıf)

K19: “Pansiyondan sorumlu okul yöneticisi kusura bakmayın ama şu ana kadar ne sıkıntım için yanına gittiysem beni kovdu. Bu bakımdan bu çok büyük bir olumsuzluk bence” (Kız, Anadolu Lisesi, 12.sınıf)

K27: Bazı belletmenler bizim ihtiyaçlarımızla ilgilenmiyorlar. Hatta bazılarında söylediğimizde başlarından savıyorlar” (Erkek, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K40: “Burada belletmen konusuna da değinmek istiyorum. Onların fazlasıyla bağırış ve kaba davranışlarına maruz kalıyoruz. Bu da biz pansiyonda kalan öğrencilerde de olumsuz söz ve davranışlara yol açıyor” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K42: “Etüt saatlerinde fısıldaşmalar, sesler oluyor. Bu da dikkatimi bozuyor” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K61: “Temizlik konusunda da herkes temiz olmuyor veya personel yeterince temizlemiyor” (Kız, Meslek Lisesi, 12.sınıf)

Okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen araç-gereç eksiklikleri Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16 incelendiğinde okul pansiyonunun olumsuz bulunan yönleri teması altında değerlendirilen araç-gereç eksiklikleri alt temasında; tıbbi malzemenin eksikliği, pencerelerin bozuk olması, koridorlarda halı olmaması, temizlik malzemelerinin eksikliği, ses yalıtımının olmaması, televizyonun olmaması ve internetin olmaması ifadeleri ortaya çıkmıştır. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ifade edilen görüş ise tıbbi malzemenin eksikliği ve pencerelerin bozuk olması ifadeleridir. Araç-gereç eksiklikleri alt teması ile ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

Tablo 16.

Okul Pansiyonunun Olumsuz Bulunan Yönleri Teması Altında Değerlendirilen Araç-Gereç Eksiklikleri Alt Teması

Araç-Gereç Eksiklikleri	f
Tıbbi malzemenin eksikliği	4
Pencerelerin bozuk olması	3
Koridorlarda halı olmaması	2
Temizlik malzemelerinin eksikliği	2
Ses yalıtımının olmaması	1
Televizyonun olmaması	1
İnternetin olmaması	1
Toplam	14

K6: “Yatakhanedeki pencerelerden soğuk hava giriyor” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10.sınıf)

K30: “Pansiyon banyolarından ve tuvaletlerinden memnun değilim. Çünkü tuvaletlere peçete, lavabolara sıvı sabun koyulmuyor” (Kız, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K42: “Koridorlarda halı yok” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K60: “Ben bir sağlık meslek lisesi öğrencisi olarak şunu söylemek istiyorum, bu tür kurumlarda her katta bir ilk yardım çantası veya dolabı olmalı. Kimin başına ne zaman, ne gelecek belli olmaz” (Kız, Meslek Lisesi, 12.sınıf)

Katılımcılara yöneltilen “Okul pansiyonunuzu bir şeye benzetmeniz gerekse neye benzetirsiniz? Gerekçesiyle birlikte açıklayınız.” sorusuna vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen bulgular doğrultusunda okul pansiyonunu niteleyen ifadeler; ihmal edilmiş alan, sınırlandırılmış alan, yaşam alanı ve gelişim alanı olmak üzere dört alt tema altında değerlendirilmiştir.

İhmal edilmiş alan alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17.

İhmal Edilmiş Alan Alt Teması Altında Değerlendirilen Okul Pansiyonu

İhmal Edilmiş Alan	f
Yetimhane	4
Ahır	2
Mülteci kampı	2
Hayatta kalma oyunu –Survivor	2
Bakımsız ev	1
Çöplük	1
Seferberlik	1
Terk edilmiş bir ev	1
Toplam	14

Tablo 17 incelendiğinde ihmal edilmiş alan alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu; yetimhane, ahır, mülteci kampı, hayatta kalma oyunu–survivor, bakımsız ev, çöplük, seferberlik ve terk edilmiş bir ev nitelendirmeleriyle ifade edilmiştir. Katılımcı görüşleri arasında en fazla yetimhane nitelendirmesi ifadesi ön plana çıkmıştır. İhmal edilmiş alan alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu ile ilgili katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K9: “Yetimhane- Öğrenciler pansiyonda, yemekhanede çalıştırılıyor ve görevliler bunu fırsat bilip öğrencilere daha çok iş yaptırıyor” (Kız, Anadolu Lisesi, 11.sınıf)

K5: “Hayatta kalma oyunu- Çünkü çok zor. Açlıktan ölüyoruz. Yemekler kötü ve çok az” (Erkek, Anadolu Lisesi, 10.sınıf)

K1: “Bakımsız ev- Pansiyonda çok fazla temizlik yok, lavabolar çok kirli. Tuvalet kağıdı yok” (Erkek,

Anadolu Lisesi, 10.sınıf)

K52: “Ahır- Pansiyonda disiplin denen bir şey yok. Pansiyon yemekleri berbat, yatakhanedeki halılar çok eski, tuvaletler berbat” (Erkek, Meslek Lisesi, 9.sınıf)

K12: “Mülteci kampı- Üç saat etüte koyuyorlar. Üç saat herkes mayışıyor. Yemeklerde hep makarna var” (Erkek, Anadolu Lisesi, 11.sınıf)

Sınırlandırılmış alan alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18.

Sınırlandırılmış Alan Alt Teması Altında Değerlendirilen Okul Pansiyonu

Sınırlandırılmış Alan	f
Hapishane	10
Askeri kışla	2
Asker koğuşu	1
Sıkıcı bir yer	1
Disiplinli eğitim kurumu	1
Toplam	15

Tablo 18 incelendiğinde sınırlandırılmış alan alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu; hapishane, askeri kışla, asker koğuşu, disiplinli eğitim kurumu ve sıkıcı bir yer nitelendirmeleriyle ifade edilmiştir. Katılımcı görüşleri arasında en fazla hapishane nitelendirmesi ifadesi ön plana çıkmıştır. Sınırlandırılmış alan alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu ile ilgili katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K19: “Hapishane- Dört duvar arasında kalmak, istediğin gibi hareket edememek, dışarı çıkamamak tam da bir hapishane bence. Komik olabilir ama siz bunu ancak ailenizi özleyince daralıp dışarı çıkamayınca anlarsınız” (Kız, Anadolu Lisesi, 12.sınıf)

K28: “Askeri kışla- Sabah kalkma saati, pansiyona son giriş saati, yemek saatleri hepsi zamanlı bu da askeri kışlaya benzetmeme sebep oluyor” (Erkek, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K60: “Disiplinli eğitim kurumu- Öğrencileri bazı konularda aşırı sıkıyorlar ve bu durum hoş değil” (Kız, Meslek Lisesi, 12.sınıf)

Yaşam alanı alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19.

Yaşam Alanı Alt Teması Altında Değerlendirilen Okul Pansiyonu

Yaşam Alanı	f
Ev	6
Otel	3
Evim	2
Aile	2
Apart	2
Öğrenci evi	2
Dünya	1
Geçici bir ikinci ev	1
İkinci bir aile	1
Gezi organizasyonu	1
Meyve bahçesi	1
Kardeşlik	1
Sürekli büyüyen bir aile	1
Toplam	24

Tablo 19 incelendiğinde yaşam alanı alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu; ev, otel, evim, aile, apart, öğrenci evi, dünya, geçici bir ikinci ev, ikinci bir aile, gezi organizasyonu, meyve bahçesi, kardeşlik,

sürekli büyüyen bir aile nitelendirmeleriyle ifade edilmiştir. Katılımcı görüşleri arasında en fazla ev nitelendirmesi ifadesi ön plana çıkmıştır. Yaşam alanı alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu ile ilgili katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K22: “Aile- Burada arkadaşlarla kardeş gibiyiz ve çok samimiyiz” (Erkek, Meslek Lisesi, 12.sınıf)

K24: “Ev- Pansiyonda yeni kişilerle tanışma, onlarla bir arada yaşama bir ev ortamına sebep oldu. Kendi ailemden çok onları görüyorum” (Erkek, Meslek Lisesi, 12.sınıf)

K43: “Gezi organizasyonu- Gezilerde her türlü insanla, her çeşit kafa yapısıyla ya da sorunla karşılaşırsınız. Pansiyon da öyle bir yer. Ne zaman, kiminle ya da hangi olayla karşılaşacağınızı bilemezsiniz” (Kız, Fen Lisesi, 11.sınıf)

K45: “Sürekli büyüyen bir aile- Çünkü her yıl yeni öğrenciler geliyor ve çok geçmeden aramızda sıkı bir ilişki oluşuyor” (Erkek, Fen Lisesi, 11.sınıf)

Gelişim alanı alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20.

Gelişim Alanı Alt Teması Altında Değerlendirilen Okul Pansiyonu

Gelişim Alanı	f
Askeri kamp	1
Başarı	1
Hayat	1
Hipodrom	1
Kamp	1
Karınca	1
Özgürlük	1
Yetiştirme ve geliştirme merkezi	1
Toplam	8

Tablo 20 incelendiğinde gelişim alanı alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu; askeri kamp, başarı, hayat, hipodrom, kamp, karınca, özgürlük, yetiştirme ve geliştirme merkezi nitelendirmeleriyle ifade edilmiştir.

Gelişim alanı alt teması altında değerlendirilen okul pansiyonu ile ilgili katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K27: “Askeri kamp- Çünkü bizim bu hayatta disiplinli olabilmemiz için her şey yapılıyor” (Erkek, Fen Lisesi, 9.sınıf)

K36: “Hayat- Çünkü orada aileden uzakta tek başımıza, sadece kendi ayaklarımız üzerinde durmayı öğreniyoruz ki hayat da tam olarak bunun istemektir” (Erkek, Fen Lisesi, 10.sınıf)

K16: “Başarı- Çünkü burada çalışan bir insanın başarılı olmama lüksü yok” (Erkek, Anadolu Lisesi, 12.sınıf)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Erzurum ili merkez Yakutiye İlçesi’ndeki ortaöğretim kurumlarının pansiyonlarında kalan öğrencilerin pansiyon hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan araştırma sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan 61 öğrenciden; 45’i okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadığını, 16’sı ise okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir. Bu bulgulara göre öğrencilerin çoğunun pansiyonlarına uyum sağlamada sorunlar yaşadığı söylenebilir.

Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşadığını ifade eden öğrenciler tarafından en fazla ifade edilen görüşün aile özlemi olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sevgi, güven ve desteğin her koşulda sağlandığı aile ortamındaki yaşantılarını, okul pansiyonlarındaki yaşantılarıyla mukayese etmeleri sonucunda ailedeki sıcak ve samimi ilişkileri okul pansiyonlarında bulamamaları bu duruma sebep olabilir. 18. Milli Eğitim Şûrası’nın “Eğitim Ortamları, Kurum Kültürü ve Okul Liderliği” başlığı altında; “okul ve pansiyonlarda aile ortamının

sıcaklık ve rahatlığını hissettirilecek ortamlar oluşturulmalıdır” (MEB, 2010) şeklinde bu noktaya dikkat çeken tavsiye kararı bulunmaktadır. Öğrencilerin pansiyona uyum sağlamada yaşadıkları diğer sıkıntılar ise; insanları tanımama, tanınmayan insanlarla birlikte olma ve yemekler ifadeleridir. Öğrencilerin, birlikte yatılı kalacakları arkadaşları ve hizmet alacakları pansiyon görevlilerine yönelik bilgilerinin yeterli düzeyde olmamasının okul pansiyonuna uyumlarında olumsuz etkisinin olduğu söylenebilir. Yine öğrenciler tarafından okul pansiyonuna uyum sağlamada en fazla ifade edilen diğer bir görüşün yemekler olması, öğrencilerin ev yemeklerinin, okul pansiyonundaki yemeklere göre çeşit, kalite ve miktar yönünden üstün olduğuna yönelik algılamalarından kaynaklanabilir. EARGED (2004), EARGED (2005) ve Uysal’ın (2016) çalışmalarında pansiyonu terk etmeyi düşünen öğrencilerin, ailelerini özledikleri, yatılı kalmaya alışamadıkları için ve pansiyon idaresinin tutumundan pansiyonu terk etmeyi düşündükleri belirlenmiştir. Sarıduman ve Kılıçoğlu’nun (2018) çalışmalarında pansiyona yeni gelen öğrencilerin en çok karşılaştığı problemlerin uyum sorunları, aile özlemi ve başkalarıyla aynı odada uyuyamama olduğu belirlenmiştir. Özan, Sağlam ve Karaca’nın (2012), çalışmalarında YİBO yöneticileri tarafından pansiyonda kalan küçük yaşta öğrencilerle (7, 8 ve 9 yaş) ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik olarak en fazla ifade ettikleri görüşün öz bakım becerileri olduğu, bunu aile özlemi ve okula uyum ve başarısızlık görüşlerinin izlediği belirlenmiştir. Bu çalışmaların bulgularıyla mevcut çalışmanın bulgularının benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadığını ifade eden öğrenciler tarafından en fazla ifade edilen görüş arkadaş ortamının olması ifadesidir. Öğrencilerin okul pansiyonuna uyum sağlamada sıkıntı yaşamadıklarını ifade etmelerinde en fazla arkadaş ortamının olması görüşünü ortaya koymalarında pansiyon öğrencileri arasındaki yakın arkadaşlık ilişkileri rol oynamış olabilir. Sungur’un (2013) çalışmasında öğrencilerin yurt ortamının okul, mahalle gibi arkadaşlık ortamlarına oranla daha iyi olduğu düşüncesine sahip olduğu ve öğrenciler tarafından yurt ortamındaki arkadaşlığın diğer arkadaşlık ortamlarına tercih edildiği belirlenmiştir. Bu çalışmanın bulgularıyla mevcut çalışmanın bulgularının benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Öğrencilerin pansiyonlu öğrenci olmanın hayatlarında oluşturduğu değişikliğe yönelik olarak en fazla ifade ettikleri görüş kendi ayakları üzerinde durma ifadesidir. Pansiyonlu öğrenci olmanın hayatta oluşturduğu diğer değişiklikler ise; düzenli/disiplinli olma, ders çalışmaya katkı sağlama, sorumluluk kazanma ve aileden uzak kalma ifadeleridir. Yatılı gençlerin barındıkları pansiyon, onları akranlarından sosyal ilişkiler, düşünme, algılama, tutum ve davranışlar yönünden farklılaştırmaktadır (Savcı, 2014). Yatılılık ortamının iyi düzenlenerek, gerekli sosyal desteğin sağlanması durumunda öğrencilerde erken yaşlarda sorumluluk kazanma, kendine yetme, özgüven, disiplin ve akademik başarı gibi olumlu niteliklerin gelişmesine katkı sağlayacağı söylenebilir (Uğurlu, 2014). Öğrencilerin okul pansiyonlarının hayatlarında oluşturduğu değişikliklere yönelik en fazla kendi ayakları üzerinde durma ifadesini belirtmelerinde, onların ailelerinin desteği olmadan da bir takım şeyleri başarabileceklerine yönelik düşünceleri etkili olabilir. Pansiyonlu okul yaşamının belli saatlerde yatma ve kalkma, yemeklerin belli bir saatte yenmesi, etütlerin belli zaman aralıklarında yapılması, yatakhanelerin temiz tutulma zorunluluğu gibi bir takım kurallar gerektirmesinin pansiyonlu öğrencilerin yaşamına disiplin, düzen ve sorumluluk gibi kavramları kazandırmasına etkisi olabilir. Yine etütlerin zorunlu olmasının öğrencilerin düzenli ders çalışmalarına katkısı olduğu söylenebilir. Karataş ve Atıcı’nın (2014) çalışmalarında pansiyonun öğrenciler için olumlu değişimleri sağladığı, en olumlu değişikliğin ise sorumluluk alabilme olduğu belirlenmiştir. Yine öğrenciler için diğer değişiklikler ise kendi kararlarını verebilme, kendi ayakları üzerlerinde durabilme olduğu belirlenmiştir. EARGED (2004), EARGED (2005) ve Uysal’ın (2016) çalışmalarında pansiyonda kalmanın,

öğrencilerin kendilerini tanımlarına (güçlü ve zayıf yönleri) ve sorumluluk almalarına katkısı olduğu, ancak öğrenci algılarına göre pansiyon ortamının öğrenci özgüveninin gelişmesinde yeterli olumlu etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışmaların bulgularıyla mevcut çalışmanın bulgularının benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Öğrenciler tarafından pansiyonun olumlu yönleri hakkında en fazla ifade edilen görüş belletmenlerin olumlu tutumları ifadesidir. Öğrenciler tarafından pansiyonun en fazla olumlu bulunan diğer yönü ise; pansiyon yöneticisinin olumlu tutumları ifadesidir. Öğrencilerin pansiyonun olumlu yönleri olarak, belletmenlerin ve pansiyon yöneticisinin olumlu tutumları görüşünü ifade etmelerinde belletmenlerin ve pansiyon yöneticisinin öğrencilerin pansiyon yaşamlarını kolaylaştırıcı yönde olan davranışları etkili olabilir. Benzer şekilde İnal ve Sadık'ın (2014) çalışmalarında, okul yaşam kalitesi düşük ve yüksek algılanan her iki YİBO'daki öğrencilerin görüşlerine göre öğretmenlerin ve okul yönetiminin ilgili, güler yüzlü olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık EARGED (2004), EARGED (2005) ve Uysal'ın (2016) çalışmalarında pansiyon yönetiminin öğrencilerin pansiyonda karşılaştıkları problemlerin giderilmesinde yeterince yardımcı olmadıkları belirlenmiştir. Yine EARGED (2004) ve EARGED (2005) çalışmalarında belletmenlerin öğrencilerin pansiyonda karşılaştıkları problemlerin giderilmesinde yeterince yardımcı olmadıkları da belirlenmiştir. Yine disiplin ile ilgili uygulamalarda öğrencilerin, pansiyonlardaki öğrencilere eşit davranıldığını düşünmedikleri (EARGED, 2004; EARGED, 2005; Uysal, 2016) belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından pansiyonun en fazla olumlu bulunan diğer bir yönü ise; etütlerin olması ifadesidir. Okul pansiyonunda düzenli ders çalışmanın etütler vasıtasıyla sağlanıyor olmasının öğrenciler tarafından etütlerin pansiyonun olumlu bulunan diğer yönleri arasında ifade edilmesinde etkisi olduğu söylenebilir. İnal ve Sadık'ın (2014) çalışmalarında, okul yaşam kalitesi düşük ve yüksek algılanan her iki YİBO'daki öğrencilerin görüşlerine göre etüt saatlerinin, öğretmen kontrolünde, planlanmış bir zaman diliminde geçmesi ve kendilerinin de öğrenmek için çaba göstermeleri nedeniyle verimli geçtiği belirlenmiştir. Bolayır'ın (2011) çalışmasında başarıya ulaşmada öğrenciler açısından en önemli şeyin düzenli ders çalışma olduğu belirlenmiştir. Karataş ve Atıcı'nın (2014) çalışmalarında, öğrencilerin arkadaşlarıyla birlikte olmaları ve etüt saatlerinin bulunmasından dolayı ders çalışmalarının düzene girmesini pansiyonun olumlu bir yönü olarak gördükleri belirlenmiştir. EARGED (2004), EARGED (2005) ve Uysal'ın (2016) çalışmalarında sabah etütlerinin, öğrencilerin okul başarılarını fazla etkilemezken, akşam etütlerinin okul başarılarını olumlu etkilediği belirlenmiştir. Yine öğrencilerin yarıdan fazlası pansiyonda kalmalarının okul başarılarını olumlu etkilediğini düşünürken (EARGED, 2004; EARGED, 2005), Uysal'ın (2016) çalışmasında öğrencilerin pansiyonda kalmalarının okul başarılarına etkisinin çok az olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmaların bulgularıyla mevcut çalışmanın bulgularının benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Öğrenciler tarafından pansiyonun olumsuz yönleri hakkında en fazla ifade edilen görüş ise hijyen eksikliği ifadesidir. Öğrenciler tarafından pansiyonun olumsuz yönleri hakkında en fazla ifade edilen görüşün hijyen eksikliği ifadesi olması, onların okul pansiyonunun yemekhane, koridorlar, yatakhane, etüt salonları gibi alanlarının yeterince temiz olmadığı yönündeki algılarından kaynaklanabilir. EARGED (2004), EARGED (2005) ve Uysal'ın (2016) çalışmalarında öğrencilerin yatakhanelerin bakım ve temizliğini fazla yeterli bulmadıkları, yemekhanelerin hijyenik koşullara uygun olmadığı, lavabo ve tuvaletlerin bakım ve temizliğini fazla yeterli bulmadıkları belirlenmiştir. Demirel'in (2014), çalışmasında pansiyonların; bölümlerdeki hijyen, yemeklerin yapımında kullanılan malzemelerinin sağlıklı olması, yatakhane'deki çarşaf, battaniye ve yastık

kılıflarının düzenli değişimi ve banyo ihtiyaçlarının karşılanması bakımından yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine Karataş ve Atıcı'nın (2014) çalışmalarında, pansiyonun olumsuz yönleri olarak öğrencilerin pansiyonda temizlikten memnun olmadıkları belirlenmiştir. Buna karşılık İnal ve Sadık'ın (2014) çalışmalarında, öğrencilerin okulun temizliğinden çoğunlukla memnun olduğu ve okulun fiziksel durumu hakkında görüşlerinin genel olarak öğretmenlerden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından pansiyonun olumsuz bulunan diğer yönleri ise; yemeklerin kötü olması, bazı belletmenlerin olumsuz tutumları ve sosyal etkinliklerin azlığı ifadeleridir. Öğrencilerin pansiyonda sunulan yemekleri evlerindeki yemeklerin çeşit, kalite ve miktarıyla mukayese ederek evdeki yemekler lehine algılarını oluşturmaları pansiyonun olumsuz olan diğer bir yönü olarak yemeklerin ifade edilmesine sebebiyet verebilir. EARGED (2004), EARGED (2005) ve Uysal'ın (2016) çalışmalarında öğrencilere üç öğün beslenme için ayrılan ödeneğin yetersiz olduğu, öğrencilerin yemekleri yeterli bulmadığı, Ünal ve Üreyen'in (2019) çalışmalarında ise öğrenci başına gönderilen günlük yemek ücretinin öğrencilerin sağlıklı beslenmesi için yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Karataş ve Atıcı'nın (2014) çalışmalarında, pansiyonun olumsuz yönleri olarak öğrencilerin yemeklerden memnun olmadıkları, Demirel'in (2014) çalışmasında ise öğrencilerin pansiyonlarda sunulan yemekhane hizmet kalitesinin yeterliliği konusunda kararsız bir algıya sahip olduğu belirlenmiştir. Özcan vd.'nin (2012), çalışmalarında YİBO yöneticileri tarafından pansiyonda kalan öğrencilerin sağlık ve beslenme konularında yaşadıkları sorunlara yönelik olarak en fazla ifade ettikleri görüşün yemekhane, temizlik ve sağlık personeli eksikliği olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte en fazla ifade edilen diğer görüşün ise yemek sorunu olduğu belirlenmiştir. Beslenme ile alakalı olarak yemek için ayrılan bütçenin yetersizliği ve aşçı kadrosu olmasına rağmen yatılı okulların genelinde aşçı kadrosu boş olmasının yemek kalitesini etkilediği belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından okul pansiyonunun en fazla olumsuz bulunan yönleri arasında, bazı belletmenlerin olumsuz tutumları ifadesinin yer almasında belletmenlerin üstlendikleri sorumluluklar sebebiyle inisiyatif kullanma konusundaki çekincelerinin öğrenci taleplerinin karşılanması noktasında engeller oluşturmuş olması rol oynayabilir. Bununla birlikte öğrencilerin belletmenlerin olumlu tutumlarından ziyade olumsuz tutumlarını daha fazla ifade etmelerinin öğrencilerin çoğunluğunun belletmenlerin davranışlarından rahatsız olduğu sonucunu ortaya çıkardığı söylenebilir. EARGED (2004) ve EARGED (2005) çalışmalarında belletmenlerin öğrencilerin pansiyonda karşılaştıkları problemlerin giderilmesinde yeterince yardımcı olmadıkları belirlenmiştir. Yine Karataş ve Atıcı'nın (2014) çalışmalarında, öğrencilerin pansiyonda nöbet tutan öğretmenlerle iyi ilişkiler içinde olmalarına karşın okulun kendi öğretmenleri haricinde nöbet tutan bazı öğretmenlerle ara sıra iletişim sıkıntıları yaşadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal etkinliklerin azlığını pansiyonun en fazla olumsuz bulunan yönleri arasında ifade etmelerinde onların eğitim-öğretim dışındaki faaliyetlere pansiyonda yeterince yer verilmediği yönündeki algılamaları sebep olabilir. EARGED (2004), EARGED (2005) ve Uysal'ın (2016) çalışmalarında öğrencilerin pansiyonlardaki sosyal faaliyetlere çok az katıldıkları belirlenmiştir. Demirel'in (2014) çalışmasında ise pansiyonda sosyal ve sportif faaliyetlerin olmadığı, yapılacak olan sosyal ve sportif faaliyetlere ortak karar verilmediği belirlenmiştir. Bu çalışmaların bulgularıyla mevcut çalışmanın bulgularının benzerlik gösterdiği söylenebilir. Buna karşılık İnal ve Sadık'ın (2014) çalışmalarında, öğrencilerin okullarındaki sosyal etkinlikler hakkındaki görüşlerinin genel olarak öğretmenlerden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul pansiyonlarındaki imkânların iyileştirilmesi doğrultusunda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin; MEB 2015-2019 Strateji Belgesi'nde "öğrenci yurt ve pansiyonlarının konaklama kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılacak ve fiziki ortamlara ilişkin standartlar güvenlik, hijyen ve konfor

şartları dikkate alınarak geliştirilecektir” (MEB, 2015) ifadesi, MEB 2023 Eğitim Vizyonu’nda (MEB, 2018) ise “pansiyonlardaki yatılı öğrencilerin, yemek, yatak ve sosyal imkânları iyileştirilecektir” ifadesi yer almaktadır. Yine 18. Milli Eğitim Şûrası’nda “Eğitim Ortamları, Kurum Kültürü ve Okul Liderliği” başlığı altında; “pansiyonlu okulların personel norm kadro durumları ihtiyaca uygun düzenlenmelidir” ve “okullarda temizlik ve güvenlik hizmetleri eğitimi almış personel istihdam edilmeli ve mevcut personel mesleki eğitimden geçirilmelidir” (MEB, 2010) şeklinde tavsiye kararları alınmıştır.

Öğrenciler tarafından okul pansiyonunu niteleyen ifadelerde en fazla hapisane nitelendirmesi ön plana çıkmıştır. Öğrencilerin okul pansiyonunu en fazla hapisane nitelendirmesiyle ifade etmelerinde okul pansiyonlarında belli giriş ve çıkış ile yatış ve kalkış saatlerinin olması, belli bir saatten sonra pansiyondan çıkışların yasak olması, etütler ve yatış zamanlarında öğrenci sayımlarının yapılması, topluca kurallara riayet edilme zorunluluğu ve bu kurallara başta bulunan bir görevlinin (okul pansiyonu yöneticisi, belletmen vb.) nezaretinde uyulması gibi etkenler sebep olabilir. Okul pansiyonunu niteleyen diğer ifadeler ise sırasıyla ev ve yetimhane nitelendirmeleridir. Okul pansiyonları birlikte yaşama, barınma, yemek yeme, ders çalışma gibi fonksiyonları üstlenmesinden dolayı öğrenciler tarafından eve benzetilmiş olabilir. Okul pansiyonları öğrenciler tarafından aynı zamanda yetimhaneye de benzetilmektedir. Öğrencilerin, okul pansiyonlarının ve kendilerinin ihmal edildiğine yönelik algıları bu yönde bir benzetme yapmalarına sebep olabilir. Sak’ın (2015) çalışmasında yurda ilişkin en fazla otel metaforunun üretildiği, bunu ev ve askeriye metaforlarının izlediği belirlenmiştir. Karataş ve Atıcı’nın (2014) çalışmalarında ise pansiyon; çiçek, karınca yuvası, ağaç, koyun, hamster çemberi ve pancar bitkisine benzetilmiştir. Bu çalışmaların bulgularıyla mevcut çalışmanın bulgularının kısmen benzerlik gösterdiği söylenebilir.

ÖNERİLER

Ortaöğretim kurumlarının pansiyonlarında kalan öğrencilerin “pansiyon” hakkındaki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmanın sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öğrencilerin pansiyona uyum sürecini kolaylaştırmak için oryantasyon çalışmaları yapılabilir. Bu bağlamda öğrencilere okul ve pansiyon çevresini tanıttıcı etkinlikler yapılabilir.
2. Öğrenciler ve pansiyon çalışanlarının birlikte olduğu sosyal aktiviteler düzenlenebilir.
3. Pansiyonların insan ve maddi kaynakları geliştirilebilir.
4. Pansiyon personelleri ve belletmenleri insani ve demokratik değerleri içselleştirmiş olanlar arasından seçilebilir.
5. Daha kaliteli bir beslenme, temizlik ve sağlık hizmeti ile sosyal aktivitelere katılım imkânı sağlanması gibi hususların sağlanabilmesi için pansiyonlara daha fazla kaynak sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Arslan, H. (2010). Eğitimin tarihsel temelleri. C. Celep (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* (s.25-44, 3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ata, B. (2007). Eğitimin tarihsel temelleri. E. Karip (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* (s.55-84). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Aziz, A. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri*. (6. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Baş, A. (2014). Türkiye’de öğrenci yurt/pansiyon hizmetlerine içeriden bir bakış. *Eğitime Bakış*, 10(30), 24-29.
- Bolayır, Y. (2011). *Ailesi yanında ve pansiyonda kalan öğrencilerin eğitimde başarı durumlarının karşılaştırılması (Sivas Kongre Lisesi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet

- Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (Bölümü çeviren Miraç Aydın, Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir Editörlüğünde). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Demirel, H. S. (2014). *Gölbaşı ortaöğretim kurumları pansiyonlarında kalan öğrencilerin hizmet kalitesi algı düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DPT (1968). *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1968-1972*. Erişim Tarihi: 02.10.2019, <http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/ikinci-Beş-Yıllık-Kalkınma-Planı-1968-1972.pdf>.
- EARGED (2004). *Okul pansiyonlarının etkililiğinin değerlendirilmesi (Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Okullar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- EARGED (2005). *Okul pansiyonlarının etkililiğinin değerlendirilmesi (Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Okullar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Gündoğdu, A. (2014). Suffa'dan Yurt'a öğrenci yatılı hizmetleri. *Eğitime Bakış*, 10(30), 1-2.
- İnal, U. ve Sadık, F. (2014). Yatılı ilköğretim bölge okullarının okul yaşam kalitesine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 43(2), 169-194.
- Karataş, S. ve Atıcı, M. (2014). Sınavla öğrenci alan ortaöğretim okullarının pansiyonunda kalan öğrencilerin pansiyonla ilgili görüşleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 4 (2), 167-177.
- MEB. (1973). *Milli Eğitim Temel Kanunu*. Erişim tarihi: 02.10.2019, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>.
- MEB. (1982). *Okul Pansiyonları Kanunu*. Erişim Tarihi: 28.09.2019, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2698.pdf>.
- MEB. (1996). *15. Milli Eğitim Şûrası (13-17 Mayıs 1996)*. Erişim Tarihi: 01.10.2019, https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165430_15_sura.pdf.
- MEB. (2010). *18. Milli Eğitim Şûrası (01-05 Kasım 2010)*. Erişim Tarihi: 30.09.2019, https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29170222_18_sura.pdf.
- MEB. (2015). *Milli Eğitim Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planı*. Erişim Tarihi: 24.09.2019, http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/10052958_10.09.2015sp17.15imzasz.pdf.
- MEB. (2016). *Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Okullarda Yatılılık, Bursluluk, Sosyal Yardımlar ve Okul Pansiyonları Yönetmeliği*. Erişim Tarihi: 28.09.2019, <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1812.pdf>.
- MEB. (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. Erişim Tarihi: 24.09.2019, http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf.
- MEB. (2019). *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2018-2019*. Erişim Tarihi: 28.09.2019, http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/06141052_meb_istatistikleri_organ_egitim_2018_2019.pdf.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Özan, M. B., Sağlam, H. ve Karaca, M. (2012). Yatılı ilköğretim bölge okullarında pansiyon yönetimde karşılaşılan sorunlar (Malatya-Diyarbakır İli Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 126-138.
- Öztürk, K. (2014). Tarihi süreciyle yurt hizmetleri ve önemi. *Eğitime Bakış*, 10(30), 3-11.
- Polatcan, M. ve Kılınc, A. Ç. (2018). Fenomenoloji ve araştırmalarda fenomenolojik yöntem. K. Beycioğlu, N. Özer ve Y. Kondakçı (Ed.), *Eğitim yönetiminde araştırma* (s.391-408). Ankara: Pegem Akademi.
- Sak, H. K. (2015). *Kredi yurtlar kurumunda (kyk) barınan yükseköğretim öğrencilerinin "yurt"a ilişkin metaforik algılarının incelenmesi (Anadolu Yakası Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sarıduman, S. ve Kılıçoğlu, G. (2018). Yatılı ortaöğretim okullarının pansiyonlarında yaşanan sorunlara ilişkin yöneticilerin görüşlerinin incelenmesi: Nitel bir araştırma. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 1045-1065.
- Savcı, M. (2014). Erken büyüyen çocuklar. *Eğitime Bakış*, 10(30), 52-54.
- Sungur, A. (2013). Ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin okul yurtlarındaki yaşamı ve yabancılaşma. *Sosyoloji Alanı Ortaöğretim Öğrencileri Arası Proje Yarışması, Tübitak*.
- Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Uğurlu, Y. (2014). Türkiye'nin yatılı çocuklar/öğrenciler karnesi. *Eğitime Bakış*, 10(30), 30-41.
- Uysal, İ. (2016). *Pansiyonlu okullardaki öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ve başarılarına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Ünal, A. ve Üreyen, S. (2019). Müdür yardımcılarının gözüyle ortaöğretim öğrenci pansiyonlarında yaşanan sorunlar (Karaman ili örneği). *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2308-233.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

School dormitories has been an important element of access to education for parents and their children as a result of both the lack of educational institutions in the surrounding environment and the placement according to the exam results. With this feature, school dormitories have achieved the aim of exceeding geographical and economic conditions and ensure equality in education and training (Demirel, 2014).

One of the main tasks of the boarding schools is to prepare students for life and give them discipline, besides creating a family environment and making dormitories just like homes (Uysal, 2016).

Places such as dormitories and hostels where students live in primary, secondary and higher education periods have duties like housing, evaluating free times, studying, preparing for exams and meeting social needs (Gundogdu, 2014). At the same time school dormitories ensure equal training opportunities for disadvantaged students and have duties in socializing, uniting and sharing the time and places of the students (Bas, 2014).

Boarding in the regulation of Boarding, Scholarship, Social Aids and School Dormitories in public schools under the Ministry of Education is explained as a place where students live, eat and meet other social needs at schools (MEB, 2016). Total student capacity of the dormitories is 547.760 and 15.274 students are paid boarders. 338.067 students are free boarders, 176.690 students are male and 176.651 students are female. In total 353.341 students live in dormitories (MEB, 2019). School dormitories have been a part of the access to the education on providing equal opportunity for the students especially who are living far away from the cities. It is understood that hundred thousands of students benefit from the school dormitories according to the statistics above. As the numbers being so high, so do the opinions of the dormitory students on boarding. Students living in the dormitories spend a great many time of their training education period at dormitories, and this in turn make it important that views on dormitories should be taken from students experiencing this place. At the same time there is also something evaluated by researchers as important whether in terms of personal, social and academic developments of the dormitory students have equal opportunities with the students staying at homes with their families.

The aim of this research is to determine the opinions of students staying in the dormitories of secondary education institutions about the dormitories. Within the framework of this general purpose answers to the following questions were sought:

1. Did you have any trouble complying with your school dormitory? If you had, what were these troubles?
2. Did being a student in dormitory led to a change in your life? Explain.
3. What are the positive and negative sides of your dormitory?
4. What do you think your dormitory looks like if you have to look like it? Explain it with its reasons.

Method

This research was done on the basis of phenomenology pattern that is among the qualitative research methods. Phenomenological study expresses the common meaning of a few people's experiences about a phenomenon or concept (Creswell, 2013).

The study group of the research is made up of students staying in the dormitories Anatolian, Science and Vocational High Schools of Yakutiye town and Erzurum city in 2018-2019 Education-Training year. By conducting preliminary interviews with the whole students, 61 students who stated that they wouldn't hesitate telling their views were surveyed randomly. Research data were obtained by semi-structured interview form. Content analysis method was used in the analysis of the obtained data. Content analysis means finding out how often what is written and said according to the explanatory directive prepared (Aziz, 2011).

Findings, Results and Suggestions

The following conclusions were reached as a result of the research aimed at determining the views of the students staying in the dormitories of the Anatolian, Science and Vocational high schools of Yakutiye town and Erzurum city:

45 out of 61 students who participated in the study stated that they had troubles in adjusting to school dormitories, however 16 of the students said the vice versa. The mostly stated view by the students who had no troubles in adjusting to school dormitories is the expression that there was a good friendship. But the mostly stated view by the students who had troubles in adjusting to school dormitories is the expression that they had a long for their families. Some other troubles the students lived are the expressions like unacquaintance with students, coming together with unknown students and the meals.

The mostly stated view of changes the dormitory students experienced in their dormitory lives is the expression that they had to stand on their own feet by themselves. The other changes of being a dormitory students are the expressions that they became organized and disciplined ones, contributed much to study lesson, gained responsibility and stayed away from their families.

The mostly stated view defined by the students on the positive sides of the dormitory is the expression that the positive attitudes of the teachers in charge of the dormitories. The other positive sides of the dormitory defined by the students are the expressions that the dormitory manager's positive attitude and the studying times. The mostly stated negative view uttered by the students on dormitory is the expression that there was a lack of hygiene. Some other negative sides of the dormitories defined by students are the expressions that bad food, bad attitudes of some teachers in charge of dormitory and lack of social activities.

Prison, home and orphanage words became the mostly used expressions uttered by students about school dormitories.

Some suggestions may be presented from the results of this research. According to this, orientation studies can be carried out to make it easier for students to adapt to the dormitory. In this context, students can be organized for activities to promote the school and the dormitory environment, and social activities between students and employees can be organized. The humane and financial resources of dormitories can be improved. The dormitory staff and teachers can be selected from among those who have internalized human and democratic values. The dormitories can be provided with more resources in order to provide a higher quality nutrition, cleanliness and health care and the possibility of participation in social activities.